

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Sosialistisk Venstreparti

Akersgata 35

0158 OSLO

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:

11/1784- 8- MBA

12.12.2012

SVs nettkampanje ved valget 2011 var ikke universelt utformet

Nettkampanjen la opp til en løsning med flash, som er vanskelig å bruke for mange synshemmede med hjelpemidler. Det fantes ikke noe alternativ for synshemmede fra kampanjen, som gjorde at synshemmede kunne få tilsvarende informasjon som det som fremgikk av kampanjen. Ombudet mente SV ikke hadde redegjort godt nok for hvilke vurderinger som lå bak lanseringen av kampanjen, og hvordan partiet vil jobbe videre med tilgjengelighet på nett. Ombudet fant dermed at SV handlet i strid med plikten til universell utforming på nett.

Lov: Dtl § 9.

Dato: 12. desember 2012

Saksnummer: 11/1784

Uttalelse i klagesak - spørsmål om manglende universell utforming av nettkampanje

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage fra Stopp

Diskrimineringen på Sosialistisk Venstreparti (SV) sin nettkampanje i forbindelse med valget 2011. Stopp Diskrimineringen mener nettkampanjen ikke oppfylte kravet til universell utforming etter diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven § 9.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at SV bryter

plikten til å sikre universell utforming av nettkampanjen etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt SV mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

Vennlig hilsen

Åshild Flatebakken

seniorrådgiver

Marte Bauge

rådgiver

Vedlegg: Orientering om at saken kan klages til Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Ombudets uttalelse

Sakens bakgrunn

I anledning valgkampen til kommunevalget 2011 gjennomførte SV en kampanje hvor partiet kjørte Norge rundt for å sanke stemmer til valget. Kampanjen ble lansert på nettsiden svnorgerundt.no. For å kunne se kampanjen på nettsiden måtte man ha programvare som støttet Adobe Flash.

Adobe Flash, eller bare Flash, er en programvare som utvikles og distribueres av Adobe Systems. Adobe Flash blir brukt for å lage innhold som kan spilles av på nettlesere som har Flash Player installert.

Å skape tilgjengelige Flash-grensesnitt er ofte mer komplisert enn for eksempel å skape tilgjengelige html-grensesnitt. Adobe Flash krever dessuten et tillegg i nettleseren. Ikke alle nettlesere støtter dette, og tilgjengeligheten for brukere av skjermleser (for eksempel synshemmede) kan være dårligere ved bruk av en Flash-løsning enn ved bruk av standard HTML/XHTML-løsning.

Partenes syn på saken

Stopp Diskrimineringen:

Stopp Diskrimineringen har i sin klage til ombudet vist til en artikkel på www.digi.no. I artikkelen uttaler IT-konsulent Fredrik E. Nilsen at Flash ikke er tilgjengelig for alle plattformer, og at nettkampanjen til SV er lite tilgjengelig. Han får støtte fra forskningsleder i Media LT, Morten Tollefsen som hadde testet nettkampanjen med skjermleser. Resultatet fra testen var ikke imponerende ifølge Fredrik E. Nilsen. Testen viser at det er et problem at løsningen ikke byr på alternativt innhold.

Stopp Diskrimineringen viser til at selv om valget er overstått er det viktig å få avklart hva som kan kreves av partiene når det gjelder tilrettelegging. Stopp Diskrimineringen mener SV gjennom nettkampanjen brøt plikten til universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

SV:

Partiet viser til at i forbindelse med valgkamper og i det generelle virke sees informasjonsarbeidet under ett. Informasjon om hva SV står for skal være tilgjengelig for alle. Det var det også ved dette valget. De politiske programmene og standpunkter i ulike saker var tilgjengelig på nettsidene, blant annet med «lytt til teksten» funksjon, opplesning av løpesedler og forskjellige språk. Teksten er også sort på hvit bakgrunn slik at det skal være enklest mulig å lese. Det ligger informasjon om SV på samisk, engelsk og spansk. I tillegg er alle løpesedlene oversatt til de 13 mest vanlige språkene i Norge. Nettkampanjen ble vurdert til å være et humoristisk supplement til øvrig informasjonsarbeid.

SV er opptatt av universell utforming, og vil fortsette å gjøre informasjon om partiet og politikken så tilgjengelig som mulig. Partiet vil gå i dialog med sine samarbeidspartnere for å se hvilke løsninger som kan brukes for å gjøre eventuelle nettkampanjer i fremtiden mer tilgjengelige.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3

tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell

utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens (dtl) § 9. Dtl § 9

tredje ledd pålegger offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten

en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon, så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske

forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest

mulig, jf. dtl § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som

skal benyttes av allmennheten, skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne systemer eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming rekker så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, jf dtl § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnadene og andre former for belastning tilretteleggingen medfører.

Dersom ombudet kommer til at det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan la være å foreta seg noe. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) omfattes av de fysiske forholdene som skal tilrettelegges. Dette følger direkte av dtl § 9 andre ledd. Dtl

§ 11 inneholder imidlertid en egen bestemmelse om universell utforming av IKT.

Det følger av denne bestemmelsens andre ledd at IKT-løsninger skal være universelt utformet innen tidsfrister, forutsatt at det foreligger standarder eller retningslinjer for innholdet i plikten.

Det er imidlertid gitt klare anvisninger i lovens forarbeider på at dtl § 9 skal anvendes ved siden av dtl § 11 når det gjelder IKT. Det følger av forarbeidene at LDO kan få til vurdering klager om brudd på plikten til generell tilrettelegging etter dtl § 9 også når det gjelder IKT rettet mot allmennheten. Slik klager kan komme både før og etter at tidsfristene etter dtl § 11 er gjort gjeldende gjennom forskrifter og standarder.

Det er så langt ikke gitt forskrifter om universell utforming av IKT, men

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) sendte 5. november 2012 forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger ut på høring. Høringsfristen er satt til februar 2013. I første omgang vil forskriften gjelde nye nettløsninger og billettautomater. Eksempler på løsninger som vil bli omfattet er i følge Difi nettsider som gir informasjon til allmennheten og lignende, billettautomater, minibanker, nettsider for internetthandel osv.

Ombudet legger til grunn at dtl § 11 og bakgrunnen for denne bestemmelsen

innebærer at rekkevidden av plikten etter § 9 er begrenset for IKT

løsninger. Så lenge det ikke er gitt forskrifter for universell utforming av IKT

finner ombudet at det må foretas en noe innskrenket

uforholdsmessighetsvurdering.

Ombudets vurdering

Det første spørsmålet ombudet må ta stilling til er om lanseringen på nettet av SVs kampanje ved valget 2011 utgjør en del av SVs hovedløsning.

En sentral kilde for tilgang til informasjon om SV og hva SV står for er partiets

nettsider. Det å informere om hvem SV er og hva SV står for må sies å være en av SVs kjernefunksjoner og SVs nettsider må derfor som sådan anses å utgjøre en av hovedløsningene for å informere om dette.

Spørsmålet blir så om også lanseringen av kampanjen ved valget 2011 gjennom en nettkampanje på en egen nettadresse, svnorgerundt.no, også må ansees å utgjøre en del av denne hovedløsningen. Ombudet er klar over at nettkampanjen var ment som et tidsbegrenset supplement til øvrig informasjon som finnes på nettsidene til SV. Selv om man kan få tilsvarende informasjon om partiets program på Sv.no er det her tale om en egen nettkampanje med humoristisk innhold som alle velgere kunne ha interesse av å se i tilknytning til valget. Lansering av en humoristisk kampanje med informasjon om partiets valgkamp må etter ombudets syn anses som en del av hovedløsningen.

Ombudet legger ut i fra dette til grunn at SVs nettkampanje i forbindelse med valget 2011 er en del av SVs hovedløsning.

Det neste spørsmålet ombudet må ta stilling til er om nettkampanjen var universelt utformet. Ombudet legger i utgangspunktet Media LT og IT-konsulent Fredrik. E. Nilsens uttalelser om nettkampanjen til grunn for sin vurdering av om nettkampanjen er universelt utformet. De har uttalt at nettkampanjen ikke var tilgjengelig for alle grunnet uheldig bruk av Adobe Flash som ikke er tilgjengelig for alle plattformer. Nilsen har vist til en rekke problemer med Flash formatet, blant annet at tekst ikke er tilgjengelig for blinde og svaksynte som bruker skjermleser, at elementer mangler alternativ tekst, at navigasjon uten mus er umulig, at video ikke er tekstet for døve og hørselshemmede og at bakgrunnslyd ikke lar seg slå av. Ombudet er også kjent med at Flash-grensesnitt ofte er mer komplisert enn for eksempel html-grensesnitt. Dette fremkommer blant annet av hjemmesidene til funka.nu, som er et svensk firma som jobber mye med tilgjengelighet på nett.

Ombudet finner på bakgrunn av dette at SVs nettkampanje i forbindelse med valget 2011 ikke var universelt utformet.

Ombudet må dermed ta stilling til om SV har sannsynliggjort at det ville medført en uforholdsmessig byrde for virksomheten å gjøre nettkampanjen universelt utformet, jf. dtl § 9 tredje ledd. Når det gjelder uforholdsmessighetsvurderingen tar ombudet utgangspunkt i at lovgiver har lagt opp til en skrittvis oppfyllelse av kravet til universell utforming for IKT-systemer. Så lenge det ikke er gitt

forskrifter for universell utforming av IKT finner ombudet, som ovenfor

presisert, at det må foretas en noe innskrenket uforholdsmessighetsvurdering.

Det å sørge for at politiske partiers nettsider og nettkampanjer er mest mulig tilgjengelige, slik at de kan benyttes av flest mulig, er et viktig bidrag til å bygge ned funksjonshemmende barrierer i samfunnet vårt. Samtidig stiller ombudet spørsmål ved om SV ved enkle tiltak, som ikke hadde påført partiet store kostnader, kunne ha gjort nettkampanjen mer tilgjengelig. I en del tilfeller vil det kun være enkelte mindre justeringer som skal til for at informasjon med Flash skal bli tilgjengelig. Dessuten kunne nettkampanjen uansett ha blitt gjort mer tilgjengelig ved at SV hadde opprettet en tekstlig versjon som alternativ til billedversjonen, gjerne linket direkte fra billedversjonen. SV har redegjort for at partiet har mye informasjonsmaterieell på ulike språk for å nå ulike språkgrupper, men har gitt en meget kort forklaring for hvordan tilgjengeligheten ble vurdert i selve nettkampanjen.

SV har uttalt at partiet er opptatt av universell utforming, men har ikke redegjort for hvilke vurderinger som ble lagt til grunn for valg av tekniske løsninger i nettkampanjen..

På bakgrunn av dette finner ombudet at SV ikke har sannsynliggjort at det ville ha medført en uforholdsmessig byrde å gjøre nettkampanjen mer tilgjengelig.

Avslutningsvis vil ombudet imidlertid peke på at SV i sin redegjørelse til ombudet har gitt uttrykk for at det vil gå i dialog med sine samarbeidspartnere for å se på hvilke løsninger som kan brukes for å gjøre eventuelle nettkampanjer i fremtiden mer tilgjengelige. Ombudet ser positivt på dette.

Konklusjon

Ombudet konkluderer ut fra dette med at SV brøt plikten til

universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 ved sin nettlansering av kampanjen ved valget 2011.

Ombudet oppfordrer SV til å forbedre tilgjengeligheten i eventuelle fremtidige nettkampanjer. Ombudet ber om tilbakemelding på om SV vil rette seg etter ombudets uttalelse, eller om partiet velger å bringe saken inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Oslo 12.12. 2012

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud

